

Barn- och skolnämnden

§89

Dnr BSN 2023-512

Förändringar i förskolans organisation - Närtuna Beslut

1. Barn- och skolnämnden beslutar att Närtuna förskola avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024.
2. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att genomföra avvecklingen.
3. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att säga upp hyreskontraktet på förskolans lokaler enligt kommunens interna rutiner.
4. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att omedelbart stänga valbarhet av/kö till förskolan.

Sammanfattning av ärendet

Norrtälje kommun är till ytan stor och frågan om förskolestruktur är komplex med ett antal tätorter och en relativt stor landsbygd. Det ställer krav på en kontinuerlig analys och anpassning efter de förhållande som råder och den utveckling som bedöms komma att ske inom de olika områdena. Såväl nyetablering som utveckling och ibland avveckling av förskoleenheter blir naturligt inslag i detta arbete, allt efter hur utvecklingen av barnantalet sker och de mönster som föräldrar har i valet av förskola. Ibland påverkas förskolan även av förändringar i grundskolans struktur, där en etablering eller en avveckling kan komma att ge effekter på förskolans enheter.

Det finns idag ett stort utbud av förskolor med både kommunal och enskild huvudman, olika storlek och pedagogisk inriktning. Detta är positivt, det skapar valmöjligheter och målet är att ett brett utbud ska kvarstå. Men i vissa fall kan en avveckling ändå komma att föreslås. Skälen kan vara flera, till exempel vikande barnantal, överetablering av förskolor i ett område vilket minskar möjligheten för alla huvudmän/enheter i närheten att bedriva en effektiv verksamhet, problematik kopplad till lokalerna (till exempel att en närliggande skola lagts ner eller att lokalerna inte är ändamålsenliga) eller att läget försvårar rekrytering och planering av förskolans verksamhet med därmed medföljande arbetsmiljöproblematik.

För Närtuna förskola är de huvudsakliga utmaningarna ett starkt vikande barnantal. Antalet inskrivna barn är nu endast 12 och det blir 10 i november. Antalet barn bedöms komma att minska än mer det närmaste året då 4 av barnen fyller sex år 2024. Det finns heller ingen indikation på att barnantalet kommer att stiga inom överskådlig tid. Detta gör att verksamheten inte fullt ut kan bedrivas i enlighet med läroplanens intentioner. Det skapar även en svårighet att bemanna och driva förskolan på ett sätt som medger en väl fungerande arbetsmiljö med kollegialt utbyte och tid för kompetensutveckling. Verksamheten blir sårbar

vid sjukdom och semester och rekrytering av såväl ordinarie personal som vikarier blir en utmaning. Förskolan i Närtuna ligger dessutom i direkt anslutning till den år 2015 nedlagda Närtuna skolan, vilket ställer krav på investeringar i syfte att tekniskt kunna skilja förskolans lokaler från de nyligen avyttrade skollokalerna.

Närtuna förskola förslås därför avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024. Samtliga barn kommer att erbjudas förtur till plats på utpekad kommunal förskola i Rimbo och det finns även 2 möjlighet att söka sig till andra förskolor i området, exempelvis den i kommunala Skepptuna förskola (belägen i Sigtuna kommun) eller den fristående Borrhagens förskola i Gottröra.

En barnkonsekvensanalys har genomförts som visar att de eventuella negativa effekter som finns för barnen i form av resväg vägs upp av fördelarna med att komma till en större verksamhet med större utvecklingsmöjligheter. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget bedöms vara i linje med god ekonomisk hushållning och Norrtälje kommuns mål om en sund och långsiktig ekonomi i balans. Riskerna i genomförande bedöms kunna hanteras inom ramen för verksamheten.

Beslutsunderlag

§55 BSN AU Förändringar i förskolans organisation - Närtuna förskola

Beslutande sammanträde

Yrkanden

Anna Eneroth (C) yrkar på återremiss av ärendet enligt nedan motivering:

Yrkande från Centerpartiet i ärende Dnr BSN 2023-512 förändringar i förskolans organisation - Närtuna förskola.

Beslutet om att lägga ner förskolan i Närtuna är som vi ser det dåligt berett och kommer dessutom som en överraskning för både föräldrar och nämndens ledamöter. Vi saknar underlag på vad som kunnat gjorts för att bevara förskolan i Närtuna i stället hänvisar förvaltningen till argument som både vårdnadshavare och pedagoger avvisar så som bristande barnunderlag och utbyte av kollegialt utbyte och tid för kompetensutveckling.

Den småskaliga verksamheten är uppskattad av barn och föräldrar, och bidrar till en levande landsbygd och ökar möjligheten till inflyttning och generationsväxling och fler barn i förskolan.

En diskussion om nedläggning riskerar att minska söktrycket ytterligare.

Att hänvisa föräldrar till Gottröra eller Skepptuna förskola i Sigtuna kommun är ofta opraktiskt och svårt att genomföra för de flesta föräldrar, eftersom det innebär en avvikelse från deras vanliga arbetspendlingsväg.

Centerpartiet yrkar att ärendet återremitteras med följande motiveringar:

- **Utred andra möjligheter för att kunna utveckla och bevara förskolan i Närtuna.**
- **Till nämnden presentera en prognos för antalet barn 2025-2026, där även hänsyn tas till generationsväxling och tillkommande ny villabebyggelse i bygden.**

För Centerpartiet i Norrtälje kommun Norrtälje den 6:e nov. 2023 Anna Eneroth, ledamot (C) Sofia Ringqvist, ersättare (C).

Andreas Hagstedt (MP) yrkar bifall till centerpartiets återremiss.

Reservationer

Andreas Hagstedt (MP) och Anna Eneroth (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget återremissyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om barn- och skolnämnden kan besluta i enlighet med barn- och skolnämndens arbetsutskotts förslag. Ordförande frågar sedan om barn- och skolnämnden kan besluta enligt centerpartiets återremiss, som bifalls av Andreas Hagstedt (MP). Ordförande finner att barn- och skolnämnden beslutar i enlighet med barn- och skolnämndens arbetsutskotts förslag.

Beslutet ska skickas till

Rektor

Skolchef förskolan

Chef för avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering

Barn- och elevadministrationen

Paragrafen är justerad

Barn och skolnämndens arbetsutskott

§55

Dnr BSN 2023-512

Förändringar i förskolans organisation - Närtuna förskola Beslut

1. Barn- och skolnämnden beslutar att Närtuna förskola avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024.
2. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att genomföra avvecklingen.
3. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att säga upp hyreskontraktet på förskolans lokaler enligt kommunens interna rutiner.
4. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att omedelbart stänga valbarhet av/kö till förskolan.

Sammanfattning av ärendet

Norrtälje kommun är till ytan stor och frågan om förskolestruktur är komplex med ett antal tätorter och en relativt stor landsbygd. Det ställer krav på en kontinuerlig analys och anpassning efter de förhållande som råder och den utveckling som bedöms komma att ske inom de olika områdena. Såväl nyetablering som utveckling och ibland avveckling av förskoleenheter blir naturligt inslag i detta arbete, allt efter hur utvecklingen av barnantalet sker och de mönster som föräldrar har i valet av förskola. Ibland påverkas förskolan även av förändringar i grundskolans struktur, där en etablering eller en avveckling kan komma att ge effekter på förskolans enheter.

Det finns idag ett stort utbud av förskolor med både kommunal och enskild huvudman, olika storlek och pedagogisk inriktning. Detta är positivt, det skapar valmöjligheter och målet är att ett brett utbud ska kvarstå. Men i vissa fall kan en avveckling ändå komma att föreslås. Skälen kan vara flera, till exempel vikande barnantal, överetablering av förskolor i ett område vilket minskar möjligheten för alla huvudmän/enheter i närheten att bedriva en effektiv verksamhet, problematik kopplad till lokalerna (till exempel att en närliggande skola lagts ner eller att lokalerna inte är ändamålsenliga) eller att läget försvårar rekrytering och planering av förskolans verksamhet med därmed medföljande arbetsmiljöproblematik.

För Närtuna förskola är de huvudsakliga utmaningarna ett starkt vikande barnantal. Antalet inskrivna barn är nu endast 12 och det blir 10 i november. Antalet barn bedöms komma att minska än mer det närmaste året då 4 av barnen fyller sex år 2024. Det finns heller ingen indikation på att barnantalet kommer att stiga inom överskådlig tid. Detta gör att verksamheten inte fullt ut kan bedrivas i enlighet med läroplanens intentioner. Det skapar även en svårighet att bemanna och driva förskolan på ett sätt som medger en väl fungerande arbetsmiljö med kollegialt utbyte och tid för kompetensutveckling. Verksamheten blir sårbar

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

vid sjukdom och semestrar och rekrytering av såväl ordinarie personal som vikarier blir en utmaning.

Förskolan i Närtuna ligger dessutom i direkt anslutning till den år 2015 nedlagda Närtuna skolan, vilket ställer krav på investeringar i syfte att tekniskt kunna skilja förskolans lokaler från de nyligen avyttrade skollokalerna. Närtuna förskola förslås därför avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024. Samtliga barn kommer att erbjudas förtur till plats på utpekad kommunal förskola i Rimbo och det finns även 2 möjlighet att söka sig till andra förskolor i området, exempelvis den i kommunala Skepptuna förskola (belägen i Sigtuna kommun) eller den fristående Borrhagens förskola i Gottröra.

En barnkonsekvensanalys har genomförts som visar att de eventuella negativa effekter som finns för barnen i form av resväg vägs upp av fördelarna med att komma till en större verksamhet med större utvecklingsmöjligheter. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget bedöms vara i linje med god ekonomisk hushållning och Norrtälje kommuns mål om en sund och långsiktig ekonomi i balans. Riskerna i genomförande bedöms kunna hanteras inom ramen för verksamheten

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande Översyn av förskolestrukturen - Närtuna förskola

Beslutande sammanträde

Deltar ej i beslut

Margareta Lundgren (S), Andreas Hagstedt (MP) och Henning Larsson (S) deltar ej i beslutet.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om barn- och skolnämndens arbetsutskott kan besluta i enlighet med barn- och utbildningskontorets tjänsteutlåtandes förslag, och finner att barn- och skolnämndens arbetsutskott beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Rektor

Skolchef förskolan

Chef för avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering

Barn- och elevadministrationen

Paragrafen är justerad

Barn- och utbildningskontoret

Handläggare: Magnus Lindblå
Titel: Avdelningschef kvalitetsutveckling och strategisk planering
E-post: magnus.lindbla@norrtalje.se

Till: Barn- och skolnämndens arbetsutskott

Översyn av Norrtälje kommuns förskolestruktur – Närtuna förskola

Förslag till beslut

1. Barn- och skolnämnden beslutar att Närtuna förskola avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024.
2. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att genomföra avvecklingen.
3. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att säga upp hyreskontraktet på förskolans lokaler enligt kommunens interna rutiner.
4. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att omedelbart stänga valbarhet av/kö till förskolan.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Norrtälje kommun är till ytan stor och frågan om förskolestruktur är komplex med ett antal tätorter och en relativt stor landsbygd. Det ställer krav på en kontinuerlig analys och anpassning efter de förhållande som råder och den utveckling som bedöms komma att ske inom de olika områdena. Såväl nyetablering som utveckling och ibland avveckling av förskoleenheter blir naturligt inslag i detta arbete, allt efter hur utvecklingen av barnantalet sker och de mönster som föräldrar har i valet av förskola. Ibland påverkas förskolan även av förändringar i grundskolans struktur, där en etablering eller en avveckling kan komma att ge effekter på förskolans enheter.

Det finns idag ett stort utbud av förskolor med både kommunal och enskild huvudman, olika storlek och pedagogisk inriktning. Detta är positivt, det skapar valmöjligheter och målet är att ett brett utbud ska kvarstå. Men i vissa fall kan en avveckling ändå komma att föreslås. Skälen kan vara flera, till exempel vikande barnantal, överetablering av förskolor i ett område vilket minskar möjligheten för alla huvudmän/enheter i närheten att bedriva en effektiv verksamhet, problematik kopplad till lokalerna (till exempel att en närliggande skola lagts ner eller att lokalerna inte är ändamålsenliga) eller att läget försvårar rekrytering och planering av förskolans verksamhet med därmed medföljande arbetsmiljöproblematik.

För Närtuna förskola är de huvudsakliga utmaningarna ett starkt vikande barnantal. Antalet inskrivna barn är nu endast 12 och det blir 10 i november. Antalet barn bedöms komma att minska än mer det närmaste året då 4 av barnen fyller sex år 2024. Det finns heller ingen indikation på att barnantalet kommer att stiga inom överskådlig tid. Detta gör att verksamheten inte fullt ut kan bedrivas i enlighet med läroplanens intentioner. Det skapar även en svårighet att bemanna och driva förskolan på ett sätt som medger en väl fungerande arbetsmiljö med kollegialt utbyte och tid för kompetensutveckling. Verksamheten blir sårbar vid sjukdom och semester och rekrytering av såväl ordinarie personal som vikarier blir en utmaning. Förskolan i Närtuna ligger dessutom i direkt anslutning till den år 2015 nedlagda Närtuna skolan, vilket ställer krav på investeringar i syfte att tekniskt kunna skilja förskolans lokaler från de nyligen avyttrade skollokalerna.

Närtuna förskola föreslås därför avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024. Samtliga barn kommer att erbjudas förtur till plats på utpekad kommunal förskola i Rimbo och det finns även

möjlighet att söka sig till andra förskolor i området, exempelvis den i kommunala Skepptuna förskola (belägen i Sigtuna kommun) eller den fristående Borrhagens förskola i Gottröra.

En barnkonsekvensanalys har genomförts som visar att de eventuella negativa effekter som finns för barnen i form av resväg vägs upp av fördelarna med att komma till en större verksamhet med större utvecklingsmöjligheter. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget bedöms vara i linje med god ekonomisk hushållning och Norrtälje kommuns mål om en sund och långsiktig ekonomi i balans. Riskerna i genomförande bedöms kunna hanteras inom ramen för verksamheten.

Ärendet

Beskrivning

Norrtälje kommun är till ytan stor och frågan om förskolestruktur är komplex med ett antal tätorter och en relativt stor landsbygd. Utifrån kommunen senaste befolkningsprognos från januari 2023 framgår att det finns en avmattning av befolkningsutvecklingen, vilken behöver analyseras och följas upp för att fatta beslut kring hur förskolestrukturen bör utvecklas. Från Statistiska central byråns senaste publicerade uppgifter över folkmängd i kommunen (per augusti 2023, publicerade i SCB Statistikdatabas 9 oktober 2023) noteras även att tillväxten för de första två tertialen av 2023 gått tämligen långsamt.

Närtuna förskola i sydvästra delen av Norrtälje kommun ligger i direkt anslutning till Närtuna skola som stängdes 2015 och som nyligen avyttrats. Förskolelokalen är anpassad för att kunna rymma 30 barn och är byggd 2008.

Förskolan har haft ett vikande barnantal under de senaste åren vilket visas i tabellen nedan. Hösten 2023 är 12 barn och i november går det till 10 barn inskrivna i verksamheten och endast två barn i kö vilka båda önskar plats under 2024. Fyra barn går sitt sista år på förskolan då de fyller sex år under 2024. Två av barnen på förskolan är folkbokförda i andra kommuner.

Utifrån tillgängliga underlag bedöms det komma att vara mellan sex och tio inskrivna barn på förskolan hösten 2024. Befolkningsprognosen för perioden fram till 2032 tyder på att antalet barn i området ligger på en liknande nivå under hela prognosperioden.

Inskrivna barn	2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		Antal 6 år
	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	
Närtuna	26	21	24	16	11	15	13	10	13	10	11	11	16	12	10	6	4

Tillgången på förskolor i närheten av Närtuna är relativt god. Det finns två förskolor i närområdet som båda har gott om tillgängliga platser.

- Borrhagens förskola som är fristående och ligger i Gottröra 6,7 kilometer från Närtuna förskola med en beräknad restid på 8 minuter i bil. Förskolan byggdes ut under 2022 och har numera tillstånd för 60 barn. I oktober 2023 ser det ut att bli 51 barn placerade i verksamheten.
- Skepptuna förskola som är en kommunal förskola i Sigtuna kommun och som ligger i direkt anslutning till Skepptuna skola har verksamhet för förskoleklass till år 6. Till Skepptuna förskola är det 3,3 km och beräknad restid om 5 minuter.

Förvaltningen har varit i kontakt med skolchefen för förskolan i Sigtuna kommun som meddelat att de har runt 20 - 25 platser lediga på förskolan hösten 2023. Det finns fördelar med att möjliggöra ett ökat barnunderlag för Skepptuna förskola med ett samarbete över kommungränsen. Under senare år har redan ett antal barn med Norrtälje som hemkommun valt att gå på förskola i Skepptuna och det finns även ett antal grundskoleelever från Norrtälje som går på skolan. Att det blir ett något större barnunderlag som kan tänkas välja att gå på Skepptuna förskola skapar bättre förutsättningar för att de ska kunna utveckla en stabil och utvecklande förskola.

Analys av förutsättningar för att driva Närtuna förskola

Förskolor med ett så litet barnunderlag som Närtuna möter flera olika utmaningar. Uppdraget inom förskolan är att följa läroplanen, vilket blir svårt med ett litet antal barn eftersom verksamheten bygger på lärande i grupp. På små enheter finns det få kamrater för barnen att samverka med, och det kan vara svårare att hitta kamrater som utvecklar varandra. Detta beskrivs närmare i avsnittet om förskolans läroplan nedan.

Det är även en stor utmaning för små förskolor med bemanning och kompetensförsörjning och det är extra känsligt vid personalfrånvaro. Det svårt att rekrytera till små enheter, särskilt utbildade förskollärare. Ensamarbete är vanligt förekommande på en förskola med bara en till två kollegor. Det är svårt att upprätthålla ett utvecklat systematiskt kvalitetsarbete då det inte går att organisera så att hela arbetslaget kan samlas tillsammans under dagtid. Det är inget godtagbart alternativ att schemalägga arbete för kvalitetsarbete under kvällstid.

Som huvudman har Norrtälje kommun ett stort ansvar att ge medarbetare bra förutsättningar för uppdraget och det är en utmaning på små enheter som Närtuna. Några exempel på detta är till exempel mattransport och städning. Mattransport sker en gång per vecka så medarbetarna som arbetar på förskolan sköter själva om både daglig matlagning med värmning av huvudrätt samt tillredning av pasta, ris eller potatis samt sallad. De tar även själva hand om städningen av lokalen. Att under de förutsättningarna klara av egenkontroll både gällande livsmedelshantering och städning är utmanande och kräver medarbetare som både ska kunna alla uppgifter samt vara villiga att utföra dem. Samtidigt som de förväntas att leverera en förskola av hög kvalitet pedagogiskt vilket ofta blir en svår utmaning.

Vårdnadshavare ser ofta kvaliteten i förskolan med fokus på omsorgen kring barnen och den är ofta god på de små förskolorna. Små förskolor bemannade med i grunden samma medarbetare fungerar ofta bra och är uppskattade verksamheter. Men det är mycket utmanande att kunna få tag på vikarier på dessa enheter då en stor del av arbetet är ensamarbete med barnen och för att trygga barnen i verksamheten leder det till att vikarier inte kan stötta upp på samma sätt som på en större förskola där arbetet sker i samspel med andra kollegor. Verksamheterna blir sårbara och bygger starkt på enskilda medarbetare och inte på ett starkt arbetslag som bär upp verksamheten.

En annan risk för pedagogerna är att inte kunna ta ut den pedagogiska utvecklingstiden som de har rätt till och behöver för att bedriva undervisning. Det blir svårt att få tid utanför barngruppen när man ibland arbetar ensam. Sårbarheten är stor om man jämför med en större förskola där man kan hjälpas åt i större utsträckning vid frånvaro och kompetensutveckling. Det finns stora svårigheter att rekrytera legitimerade förskollärare till de små förskolorna. Det vilar ett otroligt stort ansvar på den förskollärare som ensam får ta ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet. Något som ofta lyfts är vikten av att reflektera med kollegor och att samspelet mellan förskollärare är en god grund för utveckling av verksamheten.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Läroplanen har ett antal mål kopplat till omsorg, utveckling och lärande. Till exempel ska förskolan ge varje barn förutsättningar att utveckla sin förmåga att fungera i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter. Förskolan ska även ge varje barn förutsättning att utveckla sin förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar. De olika barnens behov och intressen ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen, och att flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet. För detta behövs det många olika kamrater.

Dessa utmaningar kan inte avhjälpas av ytterligare resurstilldelning (se även avsnittet om ekonomiska konsekvenser och riskanalys längre ner i detta utlåtande).

Lagkrav

Skollag (2010:800) 8 kap. Förskolan

8 § Huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och

1. vars vårdnadshavare önskar det, eller
2. som ska tas emot i förskolan efter ett erbjudande om plats enligt 14 a §.

Hemkommunen får fullgöra sina skyldigheter genom att erbjuda barnet motsvarande utbildning i fristående förskola.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för. Lag (2022:833).

13 § Ett barn har rätt att bli mottaget i förskola med offentlig huvudman i en annan kommun än hemkommunen, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot ett sådant barn ska den inhämta yttrande från barnets hemkommun.

Efter önskemål av barnets vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskola ta emot ett barn från en annan kommun.

15 § Ett barn ska erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål.

17 § En kommun som i sin förskola har ett barn från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för barnets utbildning av barnets hemkommun, om mottagandet grundar sig på 13 § första stycket.

21 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten. Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

22 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

Koppling till gällande styrdokument

Läroplanen för förskolan belyser vikten av barngruppen som grund för lärande i förskolan (Lpfö 2018, sid. 11):

”Barngruppen och samspelet mellan barnen är en viktig och aktiv del i barnens utveckling och lärande i förskolan. Undervisningen ska baseras på såväl att barnen lär tillsammans och av varandra som samspelet mellan vuxna och barn. Alla som ingår i arbetslaget ska därför vara uppmärksamma på alla barns möjligheter till samspel mellan enskilda barn, i barngruppen och med de vuxna.”

Lärandet stöttas av genom att barn lär tillsammans (Lpfö 2018, sid. 11). Om det sociala samspelet blir allt för begränsat blir det svårt att nå målen i läroplanen.

”Barnen lär sig genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Barnens lärande kan bli mångsidigt och sammanhängande om arbetssätten varierar och miljön är utmanande och stimulerande samt lockar till lek och aktivitet.”

Ytterligare en aspekt som belyser vikten av barnen på förskolans lärande i grupp finns i läroplanen (Lpfö 2018, sid. 10):

”Alla barn ska få uppleva den tillfredsställelse och glädje det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att vara en tillgång i gruppen.”

Lekens betydelse i förskolan har ytterligare lyfts fram i läroplanen (Lpfö 2018, sid. 8):

”Alla barn ska ges möjlighet att delta i gemensamma lekar utifrån sina förutsättningar och sin förmåga.”

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Hyreskostnaden för Närtuna förskola är 523 600 kronor under 2023. Det innebär en hyreskostnad på 37 400 kronor per barn som går på förskolan. Medelhyran per placerat barn i kommunen är 16 140 kronor per barn och år vilket ger en ökad kostnad på Närtuna med närmare 297 000 kronor per år mot medelhyran som belastar verksamheten i egen regi. Ökad lokalkostnad driver även upp ersättningen med samma del för de fristående förskolorna.

Under 2023 har Närtuna skola, som ligger i direkt anslutning, sålts till ny ägare som ska tillträda lokalen hösten 2023. I och med att skolan fått ny ägare så finns behov av investeringar med bland annat nytt värmesystem för förskolan om den ska drivas vidare då värmeanläggningen idag ligger i skolan. Även vatten- och avlopp är sammankopplat vilket innebär en risk även om det är i form av en gemensamhetsanläggning.

Närtuna förskola har under 2023 erhållit ett glesbyggsbidrag på 133 000 kronor då den ligger på landsbygden och har få barn i verksamheten. Glesbyggsbidrag ersätts i den resurstilldelningsmodell som gäller från och med 2024 med ett lokaliseringstillägg. Det är inte beslutat om eller i vilken utsträckning Närtuna kommer få ta del av ett sådant lokaliseringsbidrag. Oavsett omfattningen av stödet bedöms dock att det endast gör att verksamheten går med ett mindre underskott än annars, då det alltså är stora utmaningar att ekonomiskt få ihop verksamheten. Totalt sett ger det årligen extra kostnader på omkring 500 000 kronor för att driva förskolan.

Även med den aktuella utgiftsbilden är det svårt att få verksamhetens pedagogiska delar att fungera utifrån de krav som ställs i Skollag och Läroplan (vilket framgår av analys av förutsättningar för att driva små förskoleenheter som Närtuna förskola tidigare i detta utlåtande).

Risker som kan förändra förutsättningarna

Det finns en risk att fler av vårdnadshavarna väljer att byta förskola för barnen efter att ett eventuellt beslut om nedläggning fattas. Om det blir mycket få barn kvar på förskolan kan förvaltningen komma att återkomma med förslag om att tidigarelägga stängningen.

Det finns även en risk att medarbetare på förskolan söker annat arbete under perioden i väntan på avvecklingen sommaren 2024 och då kan vikarier behöva sättas in för att hålla verksamheten öppen. Dessa risker bedöms kunna hanteras inom av verksamheten inom ramen för genomförande av avvecklingen.

Barnkonsekvensanalys

För barnen och vårdnadshavarna kan det innebära en något längre väg till förskolan, och barnen kommer till ett större sammanhang med många olika kamrater. I Närtuna finns det som beskrivet ovan två närliggande förskolor sökbara för vårdnadshavarna samt alternativet att gå på en kommunal förskola i Rimbo. Förvaltningens antagande är att de flesta vårdnadshavarna som bor i närheten av förskolan söker en plats på dessa förskolor. Alla barn inskrivna vid avvecklingen kommer att erbjudas förtur till utpekad kommunal förskola i Rimbo och det finns även möjlighet att ställa sig i kö till andra förskolor i området.

Beslutet kommer att meddelas de berörda med god framförhållning som möjliggör goda planeringsförutsättningar för barn, vårdnadshavare och personal. Barn- och utbildningskontoret anser det vara av stor vikt att informationen om nedläggning kommuniceras på ett lämpligt sätt till de berörda, så att de ges möjlighet att ställa frågor samt uttrycka eventuella synpunkter.

Förvaltningens analys och slutsatser

Sjunkande volymer

Volymerna sjunker och det finns idag inga indikationer på att de är på väg att vända. Utifrån att Närtuna förskola under en lång period haft ett lågt barnantal som inte ser ut att öka den kommande befolkningsprognosperioden fram till 2032 bör förskolan avvecklas.

Analys kring vikten av att barnen på förskolan har tillgång till en barngrupp

Om barngruppen blir kraftigt begränsad utmanas möjligheten för barnen att samspela med kamrater i liknande ålder, intresse och utvecklingsfas. För att det skall finnas goda förutsättningar för samspel är det rimligt att tänka två pojkar respektive flickor per årskull i förskolan är ett önskvärt läge för att gynna samspelet. Det medför att det på förskolan bör vara minst 20 barn (i åldrarna 1 - 5 år och fyra barn/årskull) för att skapa en lämplig sammansättning av kamrater för samspel med alternativa kontaktytor för barnen.

Genom att barn lär av barn följer av resonemanget ovan att det kan uppstå problem när grupperna blir för små. Då begränsas tillgången till kamrater vilket kan medföra negativa effekter för barnens utveckling och lärande. För att kunna möta målet med gemensamma lekar behöver det finnas barn som kan utmana och stimulera varandra. Erfarenheter i förskolorna är att när det blir för få barn begränsas kontaktytorna och det finns en risk för utanförskap i det lilla sammanhanget. Den verksamhet som idag bedrivs på Närtuna förskola är därför inte förenlig med intentionerna i förskolans läroplan.

Barn på små orter med begränsat socialt umgänge gynnas av utökade kontaktytor med ett utvecklat socialt sammanhang på förskolan. Förvaltningens erfarenhet är att detta ofta uttrycks av vårdnadshavare efter att barn bytt från den lilla förskolan till ett bredare sammanhang. Vårdnadshavarnas nöjdhet med omsorgen är ofta stor på de minsta förskolorna och trygghet är starkt uppskattad. För verksamheten fungera det bra när medarbetarna är på plats men det är mycket svårt att organisera när det behövs vikarier på enheterna. På enheter som ligger utanför centralorterna och har en liten bemanning blir det mycket ensamarbete på förskolan. Det är därför svårt att finna vikarier som är kända för och som känner barnen.

Ekonomiska konsekvenser

God hushållning med kommunala resurser är en förutsättning för att fatta hållbara strukturella beslut. Utifrån de kalkyler som redovisas ovan är förvaltningens bedömning att det föreslagna beslutet påverkar Norrtälje kommuns ekonomi på ett sätt som ökar förutsättningarna för att nå god ekonomisk hushållning och Norrtälje kommuns mål att ha en sund och hållbar ekonomi i balans.

Konsekvenser för barn

Nackdelar med i vissa fall längre resvägar måste ställas mot barnens möjlighet att delta i en större verksamhet med bättre förutsättningar för en stabil verksamhet. Förvaltningens bedömning är barnen idag inte kan dra full nytta av de möjligheter som en allt för liten enhet innebär för förskoleverksamheten och att beslutet därför gynnar barnen.

Förvaltningens slutsatser och förslag till beslut

Förslaget är att förskolan i Närtuna avvecklas 30 juni 2024. De barnen som då behöver erbjudas placering på andra adresser kommer erbjudas förtur till utpekad kommunal förskola i Rimbo, alternativt själva kunna söka sig till ett annat alternativ som den kommunala förskolan i Skepptuna eller den fristående förskolan Borrhagen som är beläget i Gottröra.

Alternativet med Borrhagens förskola i Gottröra säkerställer att Norrtälje väl uppfyller kraven att kunna erbjuda förskola i närhet till hemmet enligt Skollagen. Borrhagens förskola har under 2022 byggt ut och utökat sin kapacitet. Placeringen vid Skepptuna är ett samverkansalternativ som ger ökad valfrihet för vårdnadshavare. Placeringar vid förskolan i Skepptuna ersätts enligt väl inarbetade rutiner och av Norrtälje kommun med interkommunal ersättning till Sigtuna kommun för respektive barn. Utöver detta finns ett kommunalt alternativ i Norrtälje kommun vid förskola i Rimbo.

Valbarheten av och kön till förskolan förslås omedelbart att stängas under förutsättning att ett beslut om avveckling fattas.

Förskolans lokaler förslås sägas upp till tidigast möjliga frånträdesdatum under förutsättning att ett beslut om avveckling fattas.

Under förutsättning att beslut om avveckling fattas kommer berörda vårdnadshavare, medarbetare och arbetstagarorganisationer att få del av information kring förutsättningar och process framåt enligt en av förvaltningen fastställd kommunikationsplan.

En eventuell övertalighet på grund av den föreslagna avvecklingen kommer att hanteras inom ramen för rektors och skolchefs ordinarie arbete enligt gällande regler och kollektivavtal. En sådan process sker i samverkan med arbetstagarorganisationerna. Förvaltningens bedömning är att det vikande barnantalet i Norrtälje kommun kommer att leda till en övertalighet inom förskolan under 2024, oavsett detta beslut. Förvaltningen ser därför att avvecklingen bidrar till att skapa en mer samlad struktur där risken för mindre neddragningar på flera platser kan reduceras.

Om intresset från boende i Närtuna finns för barnomsorg i mindre skala i området är ett alternativ att någon ansöker om att i enskild regi starta upp pedagogisk omsorg i området. Norrtälje kommun bedriver inte sådan verksamhet i kommunal regi, men har att behandla en eventuell sådan ansökan i enlighet med gällande rutiner.

Tidplaner

2023-10-16	Handlingar kommuniceras till nämndens ledamöter
2023-10-16	Från detta datum och framåt lämnas information till vårdnadshavare, medarbetare och arbetstagarorganisationer enligt fastställd kommunikationsplan
2023-11-06	Beslutsunderlaget behandlas i Barn- och Skolnämnden
Vid laga kraft	När ett beslut har vunnit laga kraft stängs valbarhet och eventuell kö till förskolan och lokalerna sägs upp
December 2023	Vårdnadshavare med barn födda 2019 och senare med placering på Närtuna förskola får erbjudande om förtur till utpekad kommunal förskola i Rimbo från 1 juli 2024.

Jenny Nordström
Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningskontoret

Magnus Lindblå
Avdelningschef
Barn- och utbildningskontoret

Beslut skickas till

Rektor
Skolchef förskolan
Chef för avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering
Barn- och elevadministrationen